

H. Selim Aan

“Sürüyor o kavga...”

Anı

İçindekiler

Yazarın Notu	9
Tereddütsüz Direniş.....	13
Orak-Çekiç.....	21
Elde Patlayan Terlik	27
Hain.....	31
Azize Abla.....	43
Kapan.....	48
Direnmek Yaşamaktır	54
Adressiz Sorgular	71
Tarzan.....	78
Mahkemelerde Direniş	86
B-2.....	92
Sağmalcılar Hücreleri.....	108
'84 Ölüm Orucu Direnişi ve Fatih.....	117
Ölümün Koyunda Biter Açlığımız	126
Tekrar Metris	138
Maaile	144
Bioritm.....	150
Sevkler-Sürgünler	158
Dublör.....	176
Gittin Gittin, Gidemedin Dön Geri	186
Atılım ve Tıkanma.....	209

'94 Haziran Operasyonu.....	220
On Bir Yıl Süren Yargılama.....	234
Anamur Muzu.....	239
Solda Nitelik ve İrtifa Kaybı	246
SürekliKil Kazanan İç Krizler	252
19 Aralık.....	262
Çözüm Arayışı	272
Tasfiyeciliği Yarma Çabaları.....	289
Oya	297
İsim Dizini.....	315

Tereddütsüz Direniş

Aylardır beklenen askeri darbenin yapıldığı haberini, Ataman İnce getirdi 12 Eylül sabahı. Fatih Camii'nin arka sokağında, farelerin cirit attığı, güneş görmeyen, zemin kattaki küçük bir evde dört kişi kalıyorduk: Oya, ben, Ato ve bir süre önce Adana Cezaevi'nden birlikte kaçtıkları Deniz (Ramazan Ceviz).

Evde televizyon olmadığı için hemen radyoyu açtık; marşlar ve Hasan Mutlucan'ın söylediği türküler dışında okunan darbe duyurularını dinlemeye başladık. Bir taraftan da evi elden geçirip zaten bir çanta içinde hazır tuttuğumuz dokümanlar dışında sağda solda bir belge bırakıp bırakmadığımızı kontrol ettik. 12 Mart sonrasında kaldığımız evlerde bir kural haline getirmiştik: Evi hemen boşaltmamız gerekirse vakit kaybetmemek için ya da bir baskın durumunda hemen yakabilecek şekilde bütün belge ve dokümanları toplu tutar, yanında da bir şişe uçak benzini bulundururduk. İşi bitmiş belge ve raporları evde biriktirmez, ayda ya da iki ayda bir sistematik olarak yakardık.

Kontrol bittikten sonra, herhangi bir arama ve baskın durumunda kimin nerede mevzilenip ne yapacağı üzerine konuştuk. Evde bir büyük, iki de küçük silah vardı. İlk günlerde bizim apartmana gelinecek olursa, bizden çok, üst katlarda oturan ve İslamcı militanlar olduğunu tahmin ettiğimiz tipler için gelirler düşüncesindeydik. Yine de tedbirimizi almalıydık.

Evin ön cephesindeki küçük pencere, yükseklik olarak kaldırımın da altında kaldığı için sokağı göremiyorduk. Onun için bir kulağımız radyoda olsa da, bir süre sonra hepimiz işimize gücümüze bakmaya başladık.

Sokağa çıkma yasağı, 13 Eylül günü öğlene doğru kaldırıldı. Merkez Komitesi'nin diğer üyelerini bulabileceğim Kozyatağı'ndaki eve gitmek üzere hemen yola koyuldum. İsmail Cüneyt ve Yaşar Ayaşlı, Esmâ ve Sezai İkinci yoldaşların tuttukları o evde kalıyordu zaten. Ben gittiğimde ya da bir süre sonra Osman Yaşar Yoldaşcan, Fatih Öktülmüş ve Kenan Güngör de geldi. Remzi Küçükertan ise zaten tutukluydu.

Herkes durumun ciddiyetinin farkındaydı ama kimsede en ufak bir gerilim ya da heyecan belirtisi yoktu. Bu darbenin, 12 Mart gibi asıl olarak devrimci örgütleri, onların da daha çok önder kadrolarını hedefleyen nokta vuruşlarla yetinmeyip kısa sürede geri çekilmeyeceği konusunda hemfikiridik. Çatışma bu kez çok sert, muhtemelen çok kanlı ve uzun sürecekti. İşin bu yönleri çok netti kafamızda. Bütün mesele, sol örgütlerin cunta karşısında nasıl bir duruş sergileyeceklerinde düğümleniyordu. TKP gibi bazıları yan çizecek olsa dahi devrimci örgütlerin çoğunluğu kararlı ve militan bir direniş yolunu seçecek olurlarsa, işçi ve emekçilerin, en azından öncüleştirmiş kesimlerinin devrimcileri izlemeleri mümkündü. Darbeci faşist generallerin kontrolü sağlamaları o zaman kolay olmazdı. Sergilenecek direnişin militanlığı ve çatışmanın alacağı boyutlara bağlı olarak tarihin seyri çok farklı olabilirdi. Büyük kentlerde etkili bir yeraltı savaşı yürütmenin yanı sıra taşrada etkili kimi direniş noktaları yaratılabilirse eğer, ağır fiziksel darbeler yenilecek olsa dahi siyasal, moral ve psikolojik üstünlük faşist cuntaya terk edilmemiş olurdu.

Bu düşüncelerden hareketle, 12 Eylül darbesinin ertesi günü yaptığımız MK toplantısında aldığımız direnme kararını ve

genel çerçevesini örgüte duyurmak üzere hemen bir genelge çıkardık. Genelgenin özünü, “bulunulan her alanda cuntaya karşı canla başla direnme” vurgusu oluşturuyordu. Bulunulan bütün bölge ve alanlarda, işçi ve emekçi kitleler, Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği’ni (TİKB) asla gözden kaybetmemeli, devrimci öncülerini görmeye en fazla gereksinim duydukları bu zor ve karanlık günlerde onu gözden kaybetmemeliydiler. Sadece darbeyi izleyen o kritik günlerde değil, 1986 sonrasında yaşadığımız kısa süreli tasfiyeci kesintiye kadar TİKB bu ilkeye uygun hareket etti.

12 Eylül sonrası yaptığımız o ilk MK toplantısında, yurtdışına çıkış konusu gündeme dahi gelmedi. Kimsenin aklından bile geçmeyen bir konuydu çünkü bu. Yurtdışı, gündemimize ilk kez, 13 Eylül’de yaptığımız ilk toplantıdan yaklaşık on gün sonraki ikinci toplantının çay molası sırasında girdi. 29 Eylül 1980 günü bir çatışmada yitirdiğimiz Osman daha toprağa düşmemişti. Bizden birileri, Kurtuluş’çu Saim Koç ve bir yoldaşıyla Mecidiyeköy taraflarında karşılaşmışlar. Hal hatır sorduktan sonra ayaküstü konuşurlarken Saim, “Hepimiz pasaport kuyruğuna girdik, sıramızın gelmesini bekliyoruz,” şeklinde bir espri yapmış. Bu konuşma aktarılınca hepimiz hem dalga geçtik hem de “Kafaya bak, nasıl direniriz diye düşünecekleri yerde nasıl sıvışırız düşünüyorlar” diyerek öfkelenedik. Kadro ve taraftarlardan böyle bir talep gelecek olursa kimseye izin vermeme kararını bunun üzerine aldık. Zaten Adana ve sanırım Ankara’dan, sorumlu yoldaşların ağzını yoklayan bir-iki kişi dışında bunu talep eden de çıkmadı. Neredeyse çeyrek asır sonra, ikimizin de aranır duruma düşmesi üzerine Oya’yla ikimizin, 2002 sonundaki örgüt kararıyla çıkışımıza kadar yurtdışına çıkanların istisnasız hepsi, bunu, örgütün onayı ya da bilgisi dışında, kendileri organize ettiler.

Aldığımız direnme kararı doğrultusunda sesimizi işçi ve emekçi kitlelere ulaştıracak bütün araç ve yöntemleri devreye

soktuk. Bunların başında illegal yayın organımız *Orak-Çekiç*'in aksatılmadan çıkarılıp olabildiğince yaygın dağıtımını geliyordu. Darbe olduğunda gazetenin o ayki sayısını hazırlıyorduk zaten. Darbenin emek ve halk düşmanı faşist karakterini teşhir edip ona karşı direnme çağrısını içeren yeni yazılar ekleyerek o sayıyı hemen dağıtımına çıkardık.

Orak-Çekiç dağıtımını dışında, özellikle darbenin ilk ayları boyunca cuntaya karşı direniş ve mücadele çağrısı yapan sayısız bildiri çıkardık, pullama, kuşlama, yazılama yaptık, pankart astık. İşçi ve emekçi semtlerindeki kahvelerde, işçi servisleri ve fabrika önlerinde, pazar yerlerinde, okullarda ve işyerlerinde yoğun bir sözlü ajitasyon ve propaganda faaliyeti yürüttük. Faşist darbe koşullarında bunların her biri elbette sıkıyönetim devriyeleriyle sık sık girilen çatışmalar, vurmalar-vurulmalar, tutsak düşmeler pahasına gerçekleştirildi.

Cunta işbaşına geldiğinde yaklaşık 80 bin metal işçisi grevdeydi. O nedenle ilk günlerde var gücümüzle grev yapılan fabrikalara yüklenerek grevlerin sürmesini sağlamaya çalıştık. Fakat işçiler asıl olarak sendikalarına bakıyordu. Kurum olarak onların sözü ve çağrıları doğal olarak daha etkiliydi. Lakin TKP'nin DİSK içindeki mızrak başı olan Maden-İş yönetimi başta olmak üzere bütün sendika yönetimleri teslim bayrağını çoktan çekmişti. Sokağa çıkma yasağının kalkmasıyla birlikte bizim çabalarımız İstanbul'daki Profilo fabrikasında kısmen etkili oldu. Profilo çalışmasından, o dönem İstanbul İl Komitesi üyemiz olan Ataman İnce sorumluydu. Sıkıyönetim güçlerinin olağanüstü yığınağına rağmen Ataman ve diğer yoldaşların işçiler arasında yürüttükleri faaliyet belli ölçülerde etkili olmuş. Hatırı sayılır sayıda işçi, fabrikaya girmeyi reddederek greve devam edeceklerini söylemiş. Bunun üzerine bir albay gelmiş fabrika önüne. Şiddete başvuracak

olursa ters tepebileceğini hissedince, megafonla bir konuşma yapıp, “Çalışmak istemeyen evine gidebilir ama sıkıyönetim yasakları nedeniyle burada bekleyemezsiniz,” diyerek dağıtma yöntemini tercih etmiş. Ertesi gün biraz daha eksilerek sürdürdü kimi işçiler grevi ama sendikadan en ufak bir işaret gelmeyince onlar da çözüldü.

12 Eylül sonrası ilk büyük darbeyi, cuntanın işbaşına gelişinden on yedi gün sonra, 29 Eylül 1980 günü yedik. Osman’ın komuta ettiği Müfrez, Bağcılar Meydanı’nda önceden planlanmış bir kuyumcu soygunu yapacaktı. Eylemin yapılacağı 30 Eylül sabahı bir gecikme ya da terslik yaşamamak için kullanılacak silahları Fatih’le birlikte yakınlardaki bir taraftarımızın evine götürmek istemişler. Erken saatte eve girip komşuların dikkatini çekmemek için civardaki ara sokaklardan birinde, çocukların futbol oynadıkları bir arsada beklerken sıkıyönetim devriyesinin dikkatini çekmişler. Uzaklaşmaya çalışırken devriye yollarını kesmiş, bunun üzerine çatışma çıkmış. Çatışa çatışa Bağcılar ana caddeye çıkıp yolun görece daha rahat çekilebilecekleri karşı tarafına geçmeye çalışırken Fatih kolundan vurulup yere düşmüş, elindeki Mat marka otomatik de devre dışı kalmış haliyle. Halkın Kurtuluşu’yla (HK) birleştiğimiz dönemde bir afişleme sırasında polisle girdiği çatışmada yediği kurşun nedeniyle sağ ayağı kısılan ve bu yüzden rahat yürüyemeyen Osman, hiç olmazsa Fatih’in kurtulabilmesi için, takviye alan polis ve askerleri üzerine çekip yakındaki bir inşaata girmiş. Üzerindeki 14’lüyle üç saatten fazla çatışıp Bakırköy Emniyet Müdürlüğü’nde görevli ünlü bir işkenceciyi de vurduktan sonra son kurşunu kendisine saklamış. 12 Eylül ve sonrasında yaşanan trajediler üzerine kalem oynatmayı iştahla sevenlerin anmaktan imtina etmelerinin aksine teslim olmayı aklına dahi getirmeden son kurşununa kadar direnen Osman, cuntaya sıkılan “ilk kurşun” olarak tarihe geçti.